

معرفی درس: مکتب فلسفی مشاء نخستین مکتب از مکاتب سه گانه اصلی در سنت فلسفه اسلامی است که با تلاش فارابی و ابن سینا به کمال خود رسید، و به راستی بنیاد فهم همه تحولات فلسفی پسین در سنت اسلامی و نیز فلسفه دوره قرون وسطای متأخر و حتی دوره مدرن است. دوره درس حکمت مشاء با رویکردی موضوع محور و استناد به گزین پاره های متون اصلی فلسفه مشائی در صدد ارائه تصویری جامع و مستند از آموزه های فیلسوفان مشائی به ویژه ابن سینا است. درس حکمت مشاء ۲ به موضوع «خداشناسی» و «نظریه آفرینش» اختصاص دارد. بدین منظور ابتدا به مبحث «مواد ثلاث» (متافیزیک موجهات) پرداخته و بر اساس آن نظام خداشناسی مشائی را با تمرکز بر «نمط چهارم» کتاب الاشارات و التنبیهات ابن سینا ترسیم می کنیم. سپس به مسئله نسبت خدا و جهان پرداخته، نظریه آفرینش مشائی را در تقابل با رویکرد متکلمین با محوریت «نمط پنجم» الاشارات الاشارات و التنبیهات مطالعه می کنیم.

منبع اصلی: الاشارات و التنبیهات، ابن سینا. [۱م]

منبع آموزشی مکمل: کرد فیروزجایی، یارعلی؛ حکمت مشاء، قم، مجمع عالی حکمت اسلامی. [۲م]

منابع پژوهشی: الشفاء و النجاة، ابن سینا. التحصیل، بهمنیار. شرح الاشارات، خواجه نصیر. شرح الاشارات، فخر رازی. المحاکمات، قطب رازی.

ارزشیابی: آزمون میان ترم: ۶ نمره / آزمون شفاهی (متن خوانی): ۳ نمره / آزمون پایانی: ۸ نمره / پژوهش: ۳ نمره

منابع	موضوع بحث*	هفته
[۲م]: فصل ۶	مواد ثلاث؛ معناشناسی مواد سه گانه، قواعد فلسفی مربوط به واجب الوجود	۱
[۲م]: فصل ۶	مواد ثلاث؛ قواعد فلسفی مربوط به ممکن الوجود	۲
[۱م]: نمط ۴، فصول ۹ تا ۱۵ / [۲م]: فصل ۹	خداشناسی؛ مفهوم خدا و براهین اثبات وجود خدا	۳
[۱م]: نمط ۴، فصول ۹ تا ۱۵ / [۲م]: فصل ۹	خداشناسی؛ برهان صدیقین سینوی	۴
[۱م]: نمط ۴، فصول ۹ تا ۱۵ و ۲۹ / [۲م]: فصل ۹	خداشناسی؛ برهان صدیقین سینوی	۵
[۱م]: نمط ۴، فصول ۱۶ تا ۲۰ / [۲م]: فصل ۱۰	خداشناسی؛ اثبات توحید	۶
[۱م]: نمط ۴، فصول ۱۶ تا ۲۰ / [۲م]: فصل ۱۰	خداشناسی؛ اثبات توحید	۷
[۱م]: نمط ۴، فصول ۲۱ تا ۲۸ / [۲م]: فصل ۱۰	خداشناسی؛ صفات خدا	۸
[۱م]: نمط ۴، فصول ۲۱ تا ۲۸ / [۲م]: فصل ۱۰	خداشناسی؛ صفات خدا	۹
[۱م]: نمط ۵، فصول ۱ و ۲ / [۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ تبیین نظریه آفرینش متکلمین و تحلیل مفهوم فعل	۱۰
[۱م]: نمط ۵، فصول ۳ / [۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ ملاک نیاز فعل به فاعل	۱۱
[۱م]: نمط ۵، فصول ۴ و ۵ / [۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ حقیقت زمان	۱۲
[۱م]: نمط ۵، فصول ۶ و ۷ / [۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ قاعده مسبوقیت و اثبات حدوث ذاتی	۱۳
[۱م]: نمط ۵، فصول ۸ و ۹ / [۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ کیفیت وابستگی معلول به علت و مفهوم ابداع	۱۴
[۱م]: نمط ۵، فصل ۱۱ / [۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ قاعده الواحد و نظریه صدور	۱۵
[۲م]: فصل ۱۱	نظریه آفرینش؛ تبیین چگونگی وقوع شر در آفرینش	۱۶

* برنامه فوق رئوس کلی مطالبی است که امید است طی ۴ واحد درسی ارائه شود، هرچند ممکن است محتوا و نحوه ارائه به فراخور کلاس تغییراتی داشته باشد.